

חג הסוכות - גליון מס' 239

שנה ח' - עלון דו שבועי ❖ העלון טעון גניזה ❖ אין לקרוא בשעת התפילה! ❖ מוסף במעל 9000 עותקים בכל הארץ

נסיון בשביל לקבוע, האם היהודים הם קלי דעת רק בשעה שהם באים 'לקנות' את עבירותיו של יצר הרע, או שקלות הדעת הזאת מתגלה גם בענייני מסחר אחרים...

והנה, בשעה שהיהודים יוצאים לאחר יום כיפור לקנות את ארבעת המינים, הם משלמים בעדם מחירים גבוהים. וכך, כשהם באים ביום הראשון של סוכות לבתי הכנסת ואתרוגיהם ולולביהם בידיהם, מראים לשטן כי גם בדיני הממונות מניחים היהודים שירמו אותם, והראיה, מארבעת המינים הללו, ששילמו בעדם מחירים גבוהים כל כך, למרות שלמצרכים אלו יש ערך מועט ביותר, וגוי לא היה נותן בעדם אפילו עשר פרוטות... ואם כך, הרי זו ראייה ניצחת שגם בעבירות הניחו ליצר הרע לרמות אותם...

לאחר ההוכחה המשכנעת הזו, שלשטן אין מה לטעון כנגדה, כל החבילות הקודמות של העבירות נמחקות ומתבטלות - ומן היום מתחיל חשבון חדש, "ראשון לחשבון עוונות"...

מחנה הנופש

לכאורה צריך להבין, חג הפסח נקבע במועד יציאת מצרים. חג מתן תורה במועד מתן תורה, אבל חג הסוכות, הרי כל השנה זמנו, שכן חוגגים אותו לזכר ענני הכבוד שהקיפו את בני ישראל בכל ארבעים שנות לכתם במדבר. מדוע חוגגים אותו דווקא במועד זה, בין הימים הנוראים להושענא רבה?

ועוד, מדוע נתייחד חג זה שבו דווקא כתבה התורה חיוב מפורש לשמוח בחג? **והענין 'בואר במשל**, מעשה בנער שסיים את שנות לימודיו בתלמוד תורה בעירו, וביקש להמשיך את לימודיו בישיבה קטנה. אשריו ואשרי חלקו. ישיבות רבות יש, והנערים יודעים לדרג אותן. אין ישיבה אחת דומה לרעותה, כל אחת וייחודיותה: בזו רמת הלימודים הנדרשת גבוהה מאד, המתח רב והתחרות חריפה, ובזו ממונת הרמה והלימוד נינוח יותר. בזו מושם דגש על העיון, ובזו מקנים גם בקיאות נרחבת וכו'.

ובכן, הנער התעניין בישיבות השונות, ומכולן, מצאה חן בעיניו ישיבה מסוימת לבני עליה, שבנוסף להתמדתם המיוחדת, שררו בה רוח אחווה חברתית וגיבוש מיוחד. יוצאים היו למחנה נופש ב'בין הזמנים' בחודש אב, והכל העלו על נס את האווירה החברתית הנפלאה בישיבה. הביע רצונו להירשם אליה.

קבעו לו תור למבחן אצל ראש הישיבה. בחנו ראש הישיבה, עמד על ידיעותיו והתרשם ממנו, ולבסוף אמר: "לא אוכל לתת לך תשובה סופית, אף שנוטה אני להשיב בחיוב. ראה, 'בין הזמנים' מתקרב, ועומדים אנו לערוך מחנה נופש לבני הישיבה. בינתיים תוכל להירשם למחנה. תבלה בו בנעימים, יש בו גם שיעורי תורה למעוניינים, ובעוד שבועיים שלושה נודיעך תשובה סופית".

אורו עיני הנער, מחנה הקיץ היה גולת הכותרת של הפעילות החברתית בישיבה! הודה לראש הישיבה על הרשות שניתנה, ונרשם על אתר. ואכן, במחנה פגש חברים, תלמידי המחזור שמעליו, והם קיבלו את פניו בידדות ושיתפוהו בחיי החברה. היה נפלא לשיר שירים לאור המדורה ולמחרת לצאת לשייט קייאקים מאתגר. אחר הצהריים הודיעוהו שמתקיים שיעור. אין חובה להשתתף בו. "אם כך", אמר, "עייף אני אלך לנוח. שמעתי שגם הערב יש מסיבה".

רכן אליו אחד מחבריו, ושאלו בעדינות: "הקשב נא; מחנה זה מיועד לבני הישיבה, ואתה עדיין לא נמנה עליהם. מדוע הסכים ראש הישיבה שתצטרף?"

שאלה טובה, היא הטרידה אף אותו.

"אענה לך על כך", אמר החבר, "ראש הישיבה מתלבט עדיין האם לקבל אותך לישיבה, והחליט להזמין למחנה כדי שיוכל לעקוב אחר התנהגותך. אמש, במסיבה, נהגת בחופשיות מוגזמת. לא אמרתי לך דבר, אבל ראיתי שראש הישיבה עקב אחריך בחומרה. היום, בשייט, התזת מים על חבר, ופני ראש הישיבה קדרו. לטובתך, דומני שכדאי שתיכנס לשיעור"...

והנמשל: ביום הכיפורים ביקשנו סליחה, הבטחנו להשתפר, להתעלות מעט יותר, והקב"ה הזמינונו ל"מחנה נופש", חג שבוע ימים, כדי לעקוב אחרינו, לראות האם נקדיש עיתים לתורה בעיתות הפנאי, בלימוד הלכות החג הרבות, האם נדע לשמוח באיפוק ובעידון, כיאה לבניו של מלך, לשמור על רוממותינו ולדקדק גם בשעת שמחה במצוה קלה כבחמורה. האם ראויים אנו להיחתם לשנה מאושרת, מלאה ברכת ה'!

(מעין המועד)

העץ שהבדיל לאברהם בין מאמינים לרשעים - והסוכה שקיבל כשכר
על הפסוק בפרשת וירא "והשענו תחת העץ", שאמר אברהם אבינו כאשר הכניס את שלושת המלאכים, אמרו חז"ל (ראש השנה דף יא.) שבסוכות היה מעשה זה (ע"ש בתוספות וב'פני יהושע).

והנה, במדרש (בראשית רבה, פרשה מח) **נאמר:** "אמר הקב"ה לאברהם: אתה אמרת 'והשענו תחת העץ' - חייך שאני פורע לבניך וכו' בסוכות תשבו שבעת ימים".

לכאורה: מהי המידה כנגד מידה בין אמירת אברהם למלאכים "והשענו תחת העץ" - לבין השכר שקיבל בתמורה: מצות סוכה, שהיא כנגד ענני הכבוד?

ביאור נפלא על כך, כתב הגאון רבי אליעזר דוד גרינוולד זצ"ל, אב"ד סאטמר ובעל שו"ת "קרן לדוד": בזוהר הקדוש נאמר, שאותו עץ שנטע אברהם אבינו לא היה עץ רגיל, אלא עץ נפלא ומיוחד שבאמצעותו בדק אברהם אבינו את אורחיו, לדעת האם מאמינים בקב"ה או חלילה עובדי עבודה זרה, וכך התנהלה הבדיקה:

כאשר האורח היה אדם מאמין בה' - פרש העץ את ענפיו על ראשו של האורח, כדי שיהיה לו צל על ראשו, ואילו כאשר האורח היה עובד עבודה זרה - היו הענפים מתרוממים כלפי מעלה, כדי שלא לעשות לו צל, וכך ידע אברהם שיש לעמול ולהכניס בו אמונה כדי שינטוש את אמונת ההבל שלו בעבודה זרה.

ואף כאשר באו שלושת המלאכים, שאברהם חשב שהם ערביים, רצה לדעת מה טיבם, ועל כן אמר להם "והשענו תחת העץ". וכל כך למה? משום שאברהם אבינו לא רצה לשבת יחד עם עובדי עבודה זרה.

והנה, ידועה תמיהת המפרשים: הלא ג' מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל - באר, ענני הכבוד ומן, ומדוע ציוותה התורה לעשות דווקא סוכה, שהיא זכר לענני הכבוד, ולא מצוות נוספות כנגד המן והבאר?

הארץ ליישב זאת הגאון בעל "בני יששכר", שהביא את תירוצו של גאון עוזינו החיד"א, בשם הרב החסיד רבי יהודה תאביליו: שיש חילוק ביניהם, כי המן והבאר לא היו מיוחדים רק לעם ישראל, שהרי גם הערב רב נהנו מהם כדי שלא יגועו ברעב ובצמא, אבל ענני הכבוד היו מיוחדים רק לישראל, וכמבואר בזוהר הקדוש (חלק ב - קצא, ב.) שענני הכבוד פלטו את הערב רב, ולכן ציווה הקב"ה לעשות זכר דווקא לענני הכבוד - כי על ידיהם התגלתה חיבתו המיוחדת לישראל.

לאור זאת, אמר הגאון בעל "קרן לדוד", יובן היטב הקשר בין מצות הכנסת האורחים שקיים אברהם לבין מצות סוכה שקיבל בשכרה: כי כאשר אמר אברהם "והשענו תחת העץ", היתה כוונתו לבדוק האם האורחים מאמינים בה' או שהם רשעים, ולמה? משום שלא רצה להתחבר עם עובדי עבודה זרה, ולכן אמר לו הקב"ה: "חייך שאני פורע לבניך וכו' בסוכות תשבו שבעת ימים" - כי מצוה זו היא כנגד ענני הכבוד שייחדו את כלל ישראל והבדילו אותם מן הערב רב, ולא עשה הקב"ה זכר לבאר ולמן, שגם הערב רב נהנו מהם, ולא היתה בהם הבדלה בין צדיקים לרשעים...

"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדד" (ויקרא כג, מ).

מובא במדרש תנחומא: "ולקחתם לכם ביום הראשון - וכי יום הראשון הוא, והלא יום ט"ו הוא, אלא ראשון לחשבון עוונות".

הקשו המפרשים, והלא מיום הכיפורים ועד חג הסוכות ישנם כמה ימים, וכבר אז מתחיל חשבון המצוות והעבירות, וכיצד המדרש אומר שבסוכות מתחיל החשבון?

ביאור נפלא על כך אמרה"ה קבעלה" תפארת שלמה" מרדומסקי ע"ע: בשעה שהשטן בא בימים הנוראים לקטר על עם ישראל, הוא מביא עמו את הצרורות הכבדים של העבירות שחטא כל אחד ומתחיל לפרט את העוונות של כל יהודי ויהודי. מיד מתייצבים מלצי היושר וטוענים, שכל אותם חטאים לא חטאו ישראל אלא בשוגג, ועל כן ראוי למחול להם, שכן אינם אשמים בכך - אלא השטן הוא זה שפיתה אותם לכך, בשקרים ודברי תרמית שונים להאמין כי העבירות האלה אינן עבירות כלל, והם האמינו לו ונתפתו לשקריו...

משיב על כך השטן: מפני מה מניחים לרמות אותם דווקא בשעה שמסיתים אותם לרעה? האם בעסקי ממון שלהם הם גם תמימים כאלה ומאמינים לכל אחד על דברתו? אם ידרוש אחד מהם מחברו, שיתן לו בעד חפץ ששווי עשר פרוטות כפלים מזה, וכי יתן לו... ובתורת פשרה בין שתי הטענות הללו מחליטים, שימתינו כמה ימים ויערכו

יושפע עליך שפע ממקומות אחרים, ובכל מקרה יהיה לך כוח לחזור לפעילות, שזה הדבר החשוב מכל - אפילו יותר מהכסף". האיש יצא מבית הרב, מבלבל. הוא היה איש פשוט. הוא ידע מהי תורה, אבל לא היה לו שום מושג בנושא של זיכוי הרבים. הוא פנה אל החבר ששלח אותו ושאל: "תגיד לי, זיכוי הרבים הוא - איך עושים אותו?". החבר חשב ואמר: "תראה, אם אתה גורם לאנשים לעשות מצווה או להימנע מלעשות עבירות. זה זיכוי הרבים". הוא דיבר על לימוד תורה, נזכר המאבד. "נהדר", אמר חברו, "תארנן שיעור שאליו יגיע רב ויגיד דברי תורה, וכך תזכה את הרבים". "תן לי לחשוב על זה", אמר האיש והלך לביתו. בבוקר הוא קם עם רעיון גרנדיוזי. שנה לפני כן השתתף בשיעור במסגרת 'בר בי רב' במקום מגוריו. כעת, כשהיגיון מהו זיכוי הרבים, עלה במוחו הרעיון הבא: הוא יעשה 'בר בי רב' של 24 שעות רצופות בה' באייר, משמונה בבוקר ועד שמונה בבוקר שלמחרת.

הוא עשה פרסום גדול בעיר שלו ובערים הסמוכות, והיוזמה תפסה, גם בגלל נדידותה. לא בכל יום בן אדם עורך בר בי רב של 24 שעות באולם שמחות ענק עם אוכל ושתייה, מה עוד שהסיפור מאחורי העניין החל להתפרסם, בעיקר בקרב צעירים בני 17-22, שחלקם אפילו הסתובבו ברחובות אבל היה להם לב חם להזדהות עם הסיפור ולגייס את חבריהם להגיע לבר בי רב. ה' באייר מגיע, התקיימה תפילת שחרית בשמונה, ומיד אחריה החל לדבר נואם מספר אחד. היו שם כמאתיים איש, ובכל שעה שחלפה התרבו השומעים. בשעות אחר הצהריים האולם החל להתמלא מפה לפה, כשמונה מאות אנשים יושבים ושומעים שיעורים ושיחות, ומפעם לפעם הולכים לטעום עוגות, קפה ופיצוצים. בשעות הלילה החלו לנהור בני נוער, שבמקום לשוטט ולבלות, החליטו להגיע למקום.

מהשעה עשר גויסו כל המוניות בעיר ובערים הסמוכות כדי להגיע למקום. בכל מונית ישבו ארבעה-חמישה צעירים עם כיפות לבנות על הראש וסיפרו לנהגים שהם הולכים לבר בי רב. רובם ידעו לספר שזו יוזמה של אחד שאיבד את הכסף שלו במוניות, וכולם תרמו מילים לא פשוטות על הנהג שגנב את הכסף וחלקם אף הפגינו דמיון יצירתי על השימוש שנעשה בכסף. בחצות היו שם למעלה מאלפיים איש, כאשר בכל העת זורמות מוניות למקום ומביאות עוד ועוד צעירים התרגיעו בתחילה עם רצון לעשות שמח, אך האווירה הרצינית במקום השתיקה אותם והם ישבו והקשיבו. כך התקדמו השעות לכיוון שלוש וארבע, בהן היו ממוקמים הנואמים המבוקשים ביותר והמרתקים ביותר. לקראת הבוקר היו במקום כ-2,500 איש. ואז, רגע לפני שעולה הנואם האחרון, נישגתי אל המארגן וביקשתי לעלות ולדבר. הוא הביט בי, ראה שאני נרגש, והיה ברור שיש לי משהו חשוב מאוד לומר.

עליתי לבמה ואמרתי: "אני נמצא כאן רק מחצות, אחרי ששמעת על האירוע הזה ובעיקר על הסיבה לו. אני שומע כמו כולם את הנואמים כאן, כולם דיברו על האפשרות של כל אדם לחזור בתשובה. תרשו לי לדבר על האיש שלקח את הכסף", אמרתי. שקט הושלך בקהל. הם הבינו שמשוה הולך להתרחש כאן. "יש תפילה שאומרים כל יום: 'אל תביאנו לידי נסיון'. כל אחד שיושב כאן, קילל בלבנו או בפיו את האיש שלקח את הכסף, אבל האם היה משהו שחשב איהו ניסיון זה למצוא במונית שלך מה ועשבים אלף דולר? נסי למצוא נקודת זכות על מי שמצא את הכסף. הרי הוא לא נכנס לביתו של האיש וגנב, אלא מצא מעטפה בתוך מונית. אולי הוא היה במצוקה כלכלית נוראה ולא עמד בניסיון? אולי התפתה ברגע של חולשה והמציא לעצמו תירוץ שהמאבד הוא מיליונר עשיר, ושהכסף הזה לא יחסר לו?"

"אני רוצה לספר לכם מה עבר על האיש שמצא את הכסף", אמרתי. "הוא נהג שכיר במונית פרטית. זה אומר שהוא אינו קשור לשום תחנה. בעל המונית התקין בה מכשיר קשר שמחובר לכל התחנות ואיכשהו הוא צד נסיעות. הוא צריך לתת בכל חודש

אני מתגורר בעיר ידועה במרכז הארץ. לפני מספר שנים פרש אחד מתושבי העיר מעבודתו והעדיף לקבל את כל כספי הפנסיה שלו בחבילה אחת. את הכסף הוא המיר לדולרים, סך 170 אלף דולר, והוא התכוון לקנות דירה שתכניס לו דמי שכירות. הוא השיג משכנתא של כמה מאות אלפי שקלים, וביום חתימת החוזה לקח את הכסף בתוך חבילה חומה ענקית, עצר מונית ונסע לכיוון מקום המפגש עם עורך הדין. בדרך התקשרו אליו משרד עורכי הדין וטענו שחסר מסמך. הוא התעקש שהמסמך נמצא אצל עורך הדין, המזכירה ערכה חיפוש ואמרה שאינה מוצאת, והוא התעקש ואמר שכשיגיע הוא יעבור על התיק ויראה להם כי המסמך אכן נמצא. מובן שהוא היה לחוץ מאוד וביקש מהנהג למרה. כשהגיעו ליד הבניין שבו שכן המשרד, נתן לנהג שטר של חמישים ש"ח - עשרה שקלים יותר ממה שהיה צריך - ואמר לנהג: "אין לי זמן לעודף. אני יוצא". ויצא. הוא רץ לכיוון המשרד ופתאום נזכר ששכח משהו בתוך המונית. המשוה הזה היה חבילה ובתוכה מאה ושבעים אלף דולר!!!!. הוא החל לרוץ אחרי המונית, אך זו הסתובבה לרחוב הסמוך ונעלמה. הוא הבין שאין לו סיבה לרוץ וניסה לחשוב איך משיגים את הנהג. בשניות הבאות התברר שאין לו מושג מי הנהג, מאיזו חברה, ואפילו סוג הרכב לא היה ידוע לו, פרט לכך שהוא בצבע לבן... הוא הגיע למשרד עורכי הדין, מתנשם ומתנשף, ושם התבשר כי המסמך נמצא. המוכרים כבר הגיעו ואפשרו להחנות את החוזה... רק אז שמו לב שהוא היסטרי... "תחמי טלפון", אמר. "שכחתי את כל הכסף ואת מסמכי המשכנתא במונית..."

בדקות הבאות התגייס כל המשרד - עורכי הדין, המזכירות ואפילו המוכרים - להתקשר לתחנות מוניות בעיר ולבקש מהמוקדן לברר אם נהג כלשהו מצא חבילה... התשובות הגיעו בזו אחר זו. בתחנה זו לא נמצא, בתחנה אחרת איש לא מצא חבילה, וכך תחנה אחר תחנה. עורך הדין שוב התקשר למנהלי התחנה וביקש מהם לתעד איזה נהג נסע באזור ההוא. הם אמרו שיבדקו, אבל לא נראה היה שהם ששים להפליא נהג משלהם. האיש שאיבד את כספו הרגיש כמי שאיבד את עולמו. הוא כרע במשרדים המפוארים של עורך הדין, אמבולנס הוזעק למקום, אך הפרמדיק קבע כי זוהי חולשה מובנית ואין צורך בנפחות לבית החולים. הם נותרו איתו מעט זמן, גם אנשי מד"א, גם עורכי הדין ואפילו המוכרים, שהבינו שהעסקה אינה הולכת לצאת אל הפועל, לפחות לא באותו יום, ובכל זאת לבם לא נתן להם לעזוב את הקונה לנפשו לאחר שאיבד סכום כל כך משמעותי. בסופו של דבר, איכשהו הוא התאושש. בן משפחה הגיע לקחת עם רב, בגלל מצבו הנפשי ובשל העובדה שלחזור עם מונית לא נראה רעיון טוב לאחר מה שעבר. בימים שלאחר מכן הוא חרש את כל הארץ בטלפונים לתחנות מוניות לברר אם הם יודעים על נהג מונית שמצא סכום כסף גדול. כולם אמרו שאין להם מושג וכמה מהם הוסיפו שאם בתוך יום לא פנו אליהם, הסיכויים שלו לראות את הכסף אפסיים, משום שבתוך החבילה היו מסמכי משכנתא שהגיעו כאלף עדים על זהות המאבד - ואם מישהו היה רוצה להחזיר - כבר היה מוצא את הדרך לעשות זאת. האיש החל להתייאש מהכסף וניסה להמשיך בחייו, אך הכאב והאובדן הוציאו לו את החשק מלנסות ולהתחיל עבודה חדשה. ניתן לומר שהוא שקע בדיכאון קל, ולא מצא את הכוחות להמשיך בחייו.

אז הציע לו חבר לגשת לרב מבני בקר ולבקש את ברכתו. הוא הגיע לרב, וזה שמע בסבלנות את סיפורו, השתתף בכאבו ואמר: "האיש שמצא את כספו אינו גנב, אבל ברגע שפתח את החבילה וראה את שמך ואת כל פרטיך - הוא הפך לכזה. הוא יודע מזה והמצפון בוודאי מייסר אותו. אתה צריך לעשות השתדלות כדי שהקב"ה יגרום לך שהאיש יתחרט על מעשיו, אם לא בזבז את הכסף". "מה הרב מציע לעשות?", שאל האיש. "אני מציע לך לעשות משהו שיש בו זיכוי הרבים. תזכה כמה שיותר אנשים בלימוד תורה, ואם ירצה ה' תראה ישועות. אם לא,

(תודה לסופר חיים וולדר ועלון הידברות)

גריקה: אהרון 052-7657995 03-9099495

<p>לעילוי נשמת נפטלי בן יפה ז"ל, מוסא בן יחיא ואהרון בן יחיא אהפל ז"ל, מאיר אהרון ז"ל בן עישה, יעל בת רבקה ע"ה. שושנה פורן בת טאוס ע"ה.</p>	<p>לרפואת ראובן בן שרה זינת, דוד בן אליס עישה, אליס עישה תחי' בת תמו. הפעוט אלעזר חיים בן תהילה ז"ל, אלעזר בן שרה ז"ל, יצחק בן שרה, שמעון ורובט בן עישה ויויאן, אסתר בת פרח.</p>	<p>העלון מוקדש - להצלת ברו"ג שלום אפל ורפי בן טינו מגזיני ה"י וכל משפ' פנחס ואיתמר (תומר) בני אביגיל ה"י. שי יושרה בני אילה ה"י, רחמים בן מוניר ה"י</p>
<p>ניתן לקבל את העלון במייל RLEVRON@IAI.CO.IL הערות והצעות, תרומות ובקשות לקיבלו ובכרחה בטל': 03-9094245.</p>		